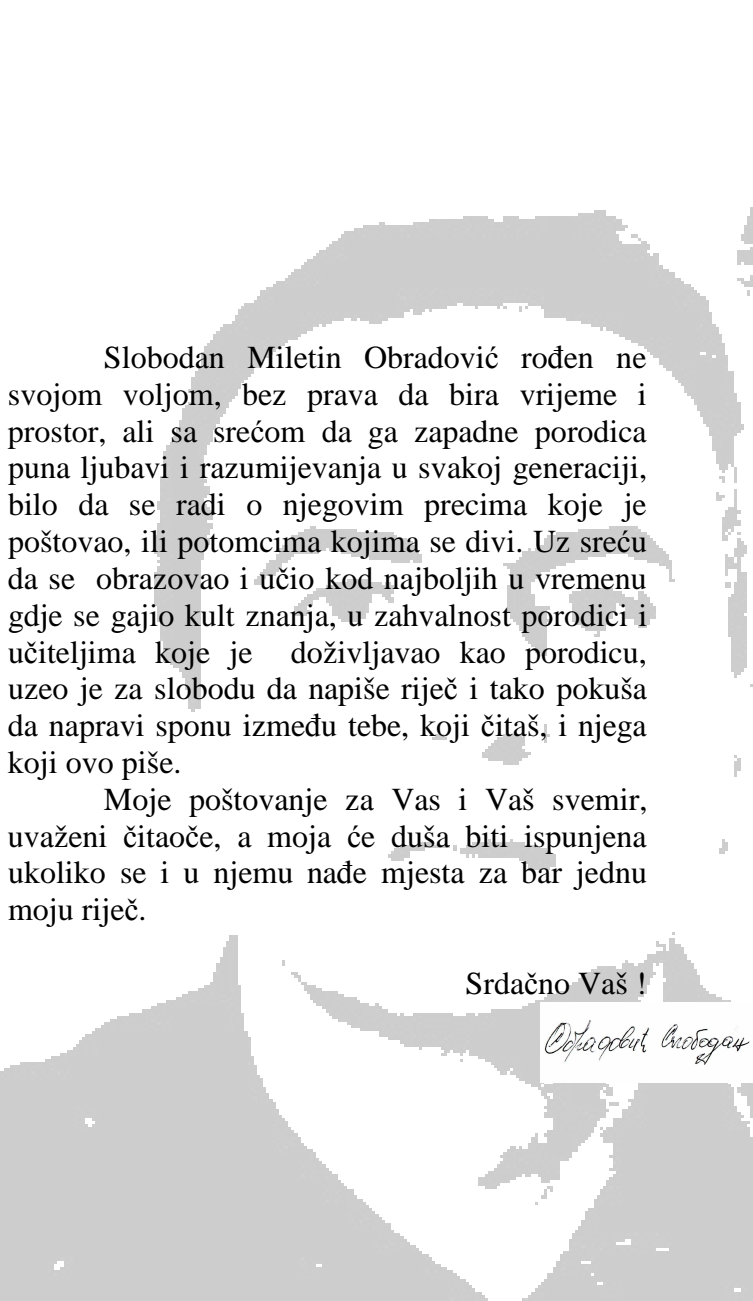

Slobodan Zoran Obradović

**KORAK PO KORAK
SAN PO SAN**

Bijelo Polje 2011.

Slobodan Miletić Obradović rođen ne svojom voljom, bez prava da bira vrijeme i prostor, ali sa srećom da ga zapadne porodica puna ljubavi i razumijevanja u svakoj generaciji, bilo da se radi o njegovim precima koje je poštovao, ili potomcima kojima se divi. Uz sreću da se obrazovao i učio kod najboljih u vremenu gdje se gajio kult znanja, u zahvalnost porodici i učiteljima koje je doživljavao kao porodicu, uzeo je za slobodu da napiše riječ i tako pokuša da napravi sponu između tebe, koji čitaš, i njega koji ovo piše.

Moje poštovanje za Vas i Vaš svemir, uvaženi čitaoče, a moja će duša biti ispunjena ukoliko se i u njemu nađe mjesta za bar jednu moju riječ.

Srdačno Vaš !

Slobodan Miletić Obradović

Pjesme

*Pjesme su moje moja ishodišta
Da snage imam ja za novi dan
Na putu novom o kom ne znam ništa
Kuda da se krećem pokazao mi san*

Pokloniću ti stih jer nemam drugo

Pokloniću ti stih jer nemam drugo
Osmijeh tvoj ako je hvala
Riječ iz srca ne zvuči ludo
Znaću da ipak nisam budala

Sanjara i dalje ima na svijetu
što zvijezde u očima nose
Za ljude žive i pjesme pletu
I rimom ko rukom miluju kose

Zato mi osmijeh znači mnogo
Sjaj koji od prezira brani
Ne sudi o pjesniku strogo
Dijete je to u meni što ljubav treba
Nevino dijete što hoće vani

Oči

Šta su to oči?

Oči su okna!

Kakva bre okna?

Duboka, duboka!

Koliko duboka?

To niko ne zna!

Ko mjeri svemir i njegov nemir,

taj možda zna da kaže za oko

koliko zna da bude duboko.

Sta je to duša?

Nešto što sluša!

Koga bre sluša i šta sluša duša?

Drugoga čovjeka od kad je v'jeka

A, ako ne sluša?

To nije duša !

A ljubav šta je?

Kad čovjek daje!

šta bre to daje?

Voleći tebe

daje ti sebe

I oči i dušu i sav svoj nemir

Ugradi u tvoj zvezdani svemir.

Dan

Šta mi kaže noć, kuda me doziva?
Tamom me mami, znatiželju budi.
Uplašit me neće – tako to ne biva.
Hoću da Dan pozdravi me
osmjehom svojim
–jutrom koje rudi!

Sunce na čelo, gospodine Dane,
da se odmah vidi šta mi ti to nudiš.
Sa kišom ne kreći ako nećeš konflikt.
Ko si bre ti, Dane, da me grubo budiš?

Ušetaj tiho ti u moju sobu.
Vjetrom, i to toplim, smiješ da se javiš.
Snijeg ako nosiš, daću ti ja ostav!
Ko si bre ti, Dane, da se važan praviš?!

Donesi mi, Dane, ti drugove moje.
Pjesmu i radost sa sobom nek nose!
Svjetlost u oči, u dušu im stavi.
Ako nećeš, Dane, dobićeš ti svoje!

Koliko tajni skrivaš od mene

Koliko tajni skrivaš od mene,
kriješ ih velom daljine,
oblakom, svodom i tamnom noći.
Želim da sve okom to vidim.
Cipele neću čuvati prašine.
Hodaću dok koraka ima.
Kad ih ne bude, mašta će pomoći.

Hodaću, maštaću dok god me ima,
tražeći druga što isto luta
da pokaže mi snove svoje,
prašinu duše njegovoga puta.

Stalni putnici kroz vrijeme,
sabraća mi smo sa puteva tajnih,
po novom putu korak po korak,
san po san, hodamo
cipela već poderanih.

Iznova čekam i dalje se nadam

Iznova čekam i dalje se nadam.
Zagledan u prošlost, naprijed koračam.
Kraj je sve bliži i njemu pripadam,
mladosti svojoj uzalud se vraćam.

Ostala je negdje na dalekom brjegu
žena što mi maše, suzom me doziva.
Tragovi moji na bijelom snijegu,
koraci i vjetar u snu koji sniva.

Plaćemo ko djeca, uplašeni, sami.
U kutku vremena ostavljen od svih.
Sjećanje na nju čuva me i brani,
na mladost moju k'o najdraži stih.

Zaigra srce, ponovo sam djete.
Noge potrče poznatom mi stazom
ženi što za mene nježnosti plete.
Ponovo hoću da budem mazom!

Sjenama

Ko to jutros prođe pokraj mene,
tače rame nježno ko u snu?
Zar po danu pohode me sjene
dragih mojih koji nisu tu?

Iz vječnosti sjećate se mene.
Lakše mi je sada kada znam
da uz mene stoje vaše sjene.
U vremenu ipak nisam sam!

Huligani

Koračaš lagano, skoro da se vučeš.
Štap ti u ruci, tromo se naslanjaš.
Šešir je na glavi i brkove sučeš,
Oči ti budne, a ti sanak sanjaš.

U djecu gledaš kako ti se smiju.
Nemoćan bez želje da išta im kažeš.
Koliko tajni godine ti kriju.
Kako su dobri, nećeš da ih lažeš.

Ulica ti duga, za korake tvoje.
Rado bi da sjedneš da dosanjaš san.
Uporno za tobom korake ti broje,
Galamom i larmom samo kvare dan!

Još su samo djeca i ne znaju oni
Da starost je dosta za tvoja ramena.
Kako samo pada kad te neko goni
Iz tišine snova u jave bremena.

Molećivo gledaš, u srcu se nadaš,
Proći će mangupi nisi neka meta.
Oči ti se gase i nemoćan padaš.
Prekida se igra,
Oni misle : Šteta!

Sreći

Gdje si sada kada te dozivam,
Kud se kriješ, kako da te nađem?
Hoćeš da se i ja tebi skrivam?
Ti po brdu, a ja u dol sađem!

Traži, juri, ti mene dozovi!
Nije lako kada nekog juriš.
Sreća ti si pa te čovjek lovi.
Nije lijepo ipak da se duriš!

Bez tebe je uvijek za sve kasno,
Ali mora ipak da se snađe.
Ja ne molim zar ti nije jasno!
Ne bojim se ni sa tobom svađe.

Bez sreće ću da hodam ja dalje,
Moje dane trošim k'o u transu.
Ako ipak signal mi pošalje,
Za druženje, možda, dam joj šansu!

Patetična pjesma

Uzmi me za ruku sada kad sam tu
da toplina ostane na tvome dlanu,
Pa jednom kada me ne bude,
kada me sretnes negdje u snu,
sjećanja na mene ko dan ti svanu.

Dan ili san, ni ti to ne znaš
i drago ti je jer opet sam tu.
A meni tek, što sad sam sjena?!
Tvoj san su krila što noge mijenja,
zaustavljenom skitaču nova je nada
da ponovo dođem u oči tvoje
i tvojim vidom i snom tvojim,
novim bojama sjećanje bojim.

Bez tvog sna okovan sanjar sam.
Uhvaćen u zamci sopstvene jave.
Isanjanih snova
ležim nepomičan.
Moji me snovi muče i dave
jer nisam vjeran im bio.
A nisam kriv.
Čekam tvoj san da da mi krila,
da letim i gledam i ponovo sanjam,
da sanjamo oboje kako sam živ.

Ti nisi sam dok ovo čitaš

Ti nisi sam dok ovo čitaš.
Uz tebe ja sam i ti se pitaš:
–Ko li je čovjek što pjesmu plete?
Da li je u srcu još uvijek djete?

Dok ovo čitaš, ja nisam sam.
Odgovor tebi želim da dam:
–Dijete iz mene to traži tebe,
drugo dijete želim uz sebe!

Nevino oko i širok um.
Ruku pod ruku
zajedno niz drum.
Za osmjeh tvoj, nudim ti stih,
ne želim samo da budeš tih.

Budi mi drug i nešto kaži.
Srcem poruči! Hoćeš li? Važi?
Čuću te, vjeruj, šta treba znaću!
Sledeći put ja tebi daću
nadu il' san .
Mogu da dam!
Traži mi samo da nisam sam...

Pjesme su moje moja utočišta

Pjesme su moje moja utočišta.
U njih se ja sklanjam od zla koje vreba,
Iz vremena koje ne nudi mi ništa,
Jer srdačna riječ meni samo treba.

Riječi i slova moji su drugari.
U kolu sa njima osjećam se lako.
Vrijeme ne teče, sporije se stari,
I šta god zaželim desiće se tako.

Dovoljno je samo da zatvorim oči,
Sanjarim lagano i zamislim dan,
Riječi poteku, život se pretoči
Iz surove zbilje u šareni san.

Svi su tu kraj mene, ljudi koje volim.
Ko paperje nježno razdragano lete.
Prstima ih diram, dlanovima golim,
Nevino ih ljubim ko maleno djete.

Oči su mi pune i duša je sretna!
Ne želim da vidim ništa osim njih!
Stvarnost mi je ružna i suviše sjetna,
Pjesmu zato želim il' bar jedan stih!

Šta čovjeku donijeće sjutra

Šta čovjeku donijeće sjutra?
Kakvu zbilju donosi mu dan?
Možda zadnje sjećanje mu bude
Neki divni nedosanjan san...

Pa ujutru više nema sjutra...
Miran leži, ostavi ga san
Bez sjećanja na protekla jutra,
Nit ga plaši šta donosi dan...

Djeci

Ja ti se klanjam ti maleni stvore

Ja ti se klanjam ti maleni stvore

Ja ti se klanjam ti maleni stvore
Ostavljen si sam sa tvojom tugom
Gdje misli tvoje sa tobom se bore
I hrabrim srcem jedinim ti drugom

U domu nekom bez ikog svoga
Ostavljen sam u nadi ćutiš
Dostojanstven tiho ti moliš Boga
Da majku vidiš a ne da je slutiš

Vidiš je u sjeni sutonom kad mine
U zori kosu vidiš joj plavu
Oči joj vidiš u suncu kad sine
Na tren tad misliš da ona tu je
i njena ruka miluje ti glavu

I tako stalno od noći do jutra
Tražiš i čekaš iznova se nadaš
Doći će majka kod tebe sutra
Smiješ se nježno u san dok padaš...

Prvaćiću

Ulicom ideš,
budućnost gledaš!
Torba je teška,
nećeš da se predaš.
Koračaš smjelo.
Mrvice života,
iz tebe sija
nestvarna ljepota!
Znanje što tražiš,
zalog je za sreću.
Sa tobom spremno
prvaci kreću
u školu skupa,
do đачkih klupa.
Osmjeh ti blista,
ti dušo čista.
Post'o si đak,
zato si jak!

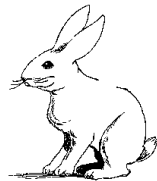
Zekan

U našu kuću stigao je zekan.
Uši mu duge i krzno bjelo.
Brcima mrda i gleda ko zvekan,
kupus il' trava šta mu je jelo.

Drhti mu brk dok ga Joca mazi.
Tata joj o zecu lekciju čita:
da zecu slučajno šapu ne zgazi,
kad zeca pušta, mamu da pita.

Zekan se čudi, kroz kavez gleda.
Nešto maleno nogice mu dira,
Staša to traži da joj uši preda,
po brku njenim prstima da svira

Koliko ih ima – čudi se zekan!
Još troje čeka da ga nježno dave.
Za ove ljude suviše sam mekan,
nježnošću svojom doći će mi glave!

Ljubav osnovca

Koračaš ulicom – ulica sija!
U školi kad si – škola mi prija!
Bioskop voliš? Fudbal ne gledam!
Bez tuče kažeš – i ja se predam.

Svi mi se čude, društvo se smije.
S tobom pod ruku briga me nije!
Šta oni znaju šta je to car
I kako je ljubav predivna stvar!

Ne mogu da učim – stalno te vidim.
Ispadam glupan – malo se stidim.
Oči zatvorim, hoću da zaspim,
Ni to ne ide – Puk'o sam sasvim!

Doktora pitam šta ću da radim?
Kaže mi trči – ja cvjeće sadim.
Postajem maza, zato te molim,
Kaži mi nešto – muški da volim!

Priče

Mrzim čist papir i želim da ga ispunim riječima. Moram da zapišem riječ namijenjenu drugom čovjeku pa makar ispao i smiješan dok neko ne pročita i učinimo bjelinu praznog papira smiješnom i dosadnom. Čovjek uvijek ima nešto novo da čuje od drugog čovjeka, ako nekog uopšte ima u blizini da nešto kaže... A, ako nema?

Pričaj mi priču

Pričaj mi priču o moru koliko je plavo. Plavo do nebeskog plavog i što više gledaš i daljine su mu plave, pa se na kraju pitaš da li onaj brod na horizontu plovi ka nebu ili se sa neba spušta ka moru. Ako dolazi sa neba, onda je i iz drugog vremena, gdje su tajne drugačije od ovih naših a kapetan je čuvar istina koje mi nikada nećemo znati.

Pričaj mi priču o nebu koliko je plavo, plavo i veliko i daljine su mu modre pa ti se čini da avion koji vidiš kao blistavu tačku plovi ka svemiru ili se spušta od nekuda iz visina maštom dokučivih i donosi na zemlju tajne koje se ne mogu ni shvatiti bez oka pilota rizničara istina nebeskih, svjedoka oblaka i munja.

Pričaj mi priču kako su i more i nebo, mali sićušni pred svemirom koji u sebi nosi sve i veliko i malo, kako je i sunce koje nas grije za njega malo da ga obasja sa kraja na kraj, pa on u sebi ima i druga sunca i zvijezde da ga griju i svijetle, razagone mrak kosmonautu, putniku kroz tajna prostranstva – čuvara naših tajni koji traži nekog meni sličnog što negdje ne drugom kraju svemira gleda u more i nebo želeći da kroz priču vidi ono što oko samo ne može. Maštom me doziva iz tvoje priče i maštom mu se javljam u tvojoj priči.

Pričaj mi o vremenima prošlim dok je na zemlji još bilo čuda, dok je zbog toga bila

bajkovita, volim da slušam bajke. Bajke te čine djetetom i kad prestaneš da budeš dijete, daju ti šansu da iznova snivaš. Da onako mali zagledan u bajku čekaš čudo koje se uvijek desi pa bi to čudo i tu bajku da podijeliš s drugim, tako da svemir nije veliki kada nisi sam u njemu sa pravom na čudo koje imaš bar jednom u životu.

Pričaj mi priču u ovo vrijeme kada ljudi zakupljeni sobom nemaju želju da pričaju drugima, tako je doduse u svakom vremenu... pričaj mi priču ili mi je ostavi u vremenu zapisanu na hartiji, ja ću je naći – znaću da čovjek nije sam, da su tu ljudi koji žele da prenesu misao svoju drugom, samo ih razdvajaju more, nebo, svemir, ali ih spaja vrijeme u kojem pletu niske svojih godina; sačekuju se ti putnici kroz vrijeme riječju ispričanom, zato pričaj mi priču – želim da je slušam da znaš da je nisi pričao zalud.

P.S.

Stavi me u priču ako si poslije mene u vremenu, učini me besmrtnim i bez kraja sretnim. Stavi me na neko drugo mjesto u svemiru da vidim ono što ovdje nisam znao ili daj mi krila da mogu da letim da sa lakoćom putujem kroz tajne ili da sam postanem tajnom, da me traže i da mi se dive meni ovako običnom, neobičnom u tvojoj priči.

Saši O.

Međa

Srce hoće van iz grudi, šta je ovo, jezik ne može da odvoji od nepca. Zenice su raširene, ali i dalje mu se čini da ne vidi dobro. Nema ničeg drugog u glavi osim misli – sustići ga! Ne primjećuje ni vedar dan, niti kola koja ga mimoilaze. Vozi svoj stari auto, gleda na put, gleda, ali ne vidi nego čuje: „Sustigni ga!“ To ga i zbunjuje, gleda da bi vidio, a ne čuo, ali on čuje, čuje uporno: „Sustigni ga!“

Često je i dok je bio mali, dok su se drugovi igrali sa njim i mislili da je sa njima on čuo to: „Sustigni ga!“, a vidio bi, to je samo on znao – Njega – koga stiže čitav život, Njega koji juri za svojim komšijama, zbog pomjerenog kamena međaša u potoku.

Juri ih poput zvijeri razjaren. Lokva krvi, jedan je mrtav, ali to je suviše malo za kamen koji je pomjeren za među koju su postavljali njegovi preci, za njegovu svetinju koja se pomaljalo iz prošlosti utkane u njega riječima njegovog oca. Šta je molba drugog čovjeka ubio si mi brata imam malu djecu. Sustiže i puca. Žao mu je što ne može da ubija još, njegov je to kamen! Njegova je to međa, međa koja spaja njega i njegove pretke .

Stalno je to vidio i sada dok vozi, vidi kako mu se gasi život u ocu i stricu i čuje njihove

misli, sad postaje svjestan da su mu to i dok je bio mali i sad oni govorili: „Sustigni ga!”

„A šta kada ga stignem?”

Bio je zbunjen dok je bio mali, nije znao odgovor. Pripadao je narodu koji je je imao jasne nepisane zakone, učili su ih vjekovima kod kuće prenosili su ih očevi sinovima. Ali, on nije imao oca. Osluškivao je kod drugih šta je to što bi trebao da učini kad ga sustigne, ali sada za volanom sustiže ga i zna šta mora da uradi. Među koju On nosi u sebi mora da uništi, da ukloni. Međa ga je ostavila da raste sam, uplašen, zbunjen. Međa mu je zamijenila oca sjećanjem na njega, ali je problem u sjećanju što stalno blijedi.

Osjećao je da će da eksplodira, deceniju već juri Njega i među koju on nosi. Udario ga je žestoko, auto je poskočilo prešlo je preko Njega, sa druge strane međe, ubacio je u rikverc i vratio se još jednom preko međe. Izašao je iz kola. On je bio mrtav. Među nije mogao da vidi, fikcije je teško opipati, možda treba biti dovoljno star za takvo nešto.

Znao je da više neće čuti: „Sustigni ga!”, bilo mu je odmah lakše i nije se plašio ljudske kazne za ovo što je uradio, jer „Sustigni ga!” je bio zavjet, njegova međa – njegovih predaka.

Dan kada ću zaustaviti voz rukama koje mi je dao Gospod Bog

Kretao sam se ka djeci koja su se igrala na obali Bistrice, male rijeke, za koju su oni govorili da je velika. Kako velika, pa uvijek uspijem da je prepješačim i tamo i ovamo, dolje i gore.

–Plivaš li? – pitaju me.

Šta je to plivaš li? Gledam ih i smijem se, oni ne znaju šta pričaju i ja imam kao i oni približno godina, a i za mene kažu da sam veliki. Šta je njima? Ja sam isto mali, jedino kad se ogledam u Bistrici rukavi na bluzi su mi stvarno kraći od ruku, a kad pogledam nogavice na pantalonama ne dopiru do starih cipela koje sam naslijedio od oca. Mogu svakog od mojih drugara da ponese pod ruku, ali mogu jos jednog još. Možda zbog toga kažu da sam velik.

Smiju mi se, a smijem se i ja sa njima. Stvarno su smiješne moji uši, kaže mi moj drug Nešo :

–Pogledaj.

Ja gledam i liče mi na opanke i smijem se i lijepo mi je tu medju njima.

–Rođen si mnogo prije nas – kažu mi oni – a drugovi smo . Pa da, ja sam bio drug i sa njihovim roditeljima, samo što je njima bilo lakše da mi skoče za vrat, bio sam malo niži, ali sam ih nosio lako, baš, kao i ove danas koji me sretno zovu:

– Hej! Ponesi Žarka pa ćemo da pušimo!

Volim sa njima da pušim, meni ukazuju čast i motaju mi cigare u papir koga prije čitaju, novine ga zovu. Zamotaju pravu junačku veliku cigaru, moram da je držim sa obje ruke. Nikome ne prave tako velike cigare kao meni i stavljaju u njih takvih cvjetova i trava, slast prava, samo nekad nemam vatre da je palim kada se ugasi a moji drugari odu kućama. Najviše volim jesen kada mi skupljaju, za mene, njihovog druga, ukusne plodove. Ja da im pokažem koliko mi znači, jedem ih sa uživanjem. Šta je za mene šaka oraha, gledam neko ih lomi, meki im zubi pa vade jezgru, ja to uzmem napunim usta mojim zubima ih žvaćem, drobim, gutam, uživam. To im je čudno i to ih veseli. Smiju mi se, a smijem se sa njima, ne znaju šta prčaju. Jedino neće da igram sa njima neke njihove igre gdje trče za loptom, pa ja trčim okolo i gledam ih i dajem golove bez lopte, ali dam ponekad i po bogzna koliko golova.

Ljeto volim više od svega, mogu da spavam na livadama, da se pokrивam nebom, da hodam po čitav dan, obilazim sela i opet mi se raduju.

–Evo nam ga!

Love mi insekte, nikada nijesu insekti ukusni kao ljeti i pred kišu, sitni su, mora da se namuče moji drugari da mi ih toliko nalove.

Hoću, iskratiću ti drva, kako da neću mom dobrom drugaru. Daješ mi kaiš, o kakav dobar, od čega je? Pa mogu da se opašem mnogo

puta. A neće da se ljuti krava, čime ćete da je vežete na livadi? Mogu da razgovaram i sa životinjama, razumijem ih, a i one mene. Mogu baš sve.

Jedino mi je žao majku, nikada se ne smije kada me vidi. Volio bih kada bi je moji drugari nasmijali.

A plašim se ili bolje ne volim neku životinju, neman šta li je, koja ima samo svoj put, a zovu je voz. Njen put mi smeta jer mi sječe put, a ona je sva ogromna, hladna, brza je, ne mogu da je gledam kad se izvuče iz utrobe zemlje i projuri pored starog manastira gotovo uvijek kad ja prolazim. Ne volim kada mi neko ometa prolaz. Gledam ove moje ruke koje mogu sve, mogu da podignu šta god ja hoću, njima ću ja lijepo da slomim vrat tom velikom puzavcu. E!!! Voz je velik, reći ću ja mojim drugarima šta je stvarno veliko, kada ga smoždim, dovešću ih da im pokažem šta je baš veliko.

Sunce mi peče u potiljak. Zna neman da sam ja tu, ne izranja iz zemlje. Pokazujem ka pećini ruke, valjda ih se plaši. Čekam već nekoliko. Aha, čuje se nešto. Širim ruke koje mi dao Gospod Bog, dao mi ih je ... O ovo je baš veliko i brzo...

– Još nešto je trebalo da mu da – dolazi mi odnekud očeva uplakana rečenica majci kada sam mu pokazao da mogu da podignem konja... Šta li je to Gospod zaboravio da mi da? – pitaću drugare kad ih vidim.

Evo ga, napokon, voz ...

„ Selma, Selma... putuj Selma”

„ Selma, Selma... putuj Selma”, refren pjesme kultne rok grupe iz njihovog perioda, koji su uvijek pjevušili. Jedini refren koji nijesu htjeli da zvižduću jer onda bi nestajao lik koji je svaki od njih davao ženi kakvom ju je zamišljao ili bolje imao u snovima, dok je prati na voz a ona odlazi od njega kako to pjevač promuklim visokim glasom pjeva a oni vide rastanak sa svojom Selmom.

Igarli su fudbal. Još uvijek su bili klinici, mada su brkovi počeli da ih podsjećaju kako su na putu da gotovo sjutra će biti momci ili odrasli ljudi. Svakom od njih je smetalo kada ih neko iz okruženja zovne: –Brko! Jer znali su da to taj koji ih zove ne misli ozbiljno, nego više kao začikavanje, šala koja ih podsjeća da još nijesu pravi muškarci. Smetalo im je to jer u tim godinama, pubertetskog sazrijevanja dirati nekoga u muževnost zaista je velika uvreda.

Mali stadion na obali planinske rijeke, ograđen prirodnom ogradom – drvoredom topola koje su baš oni sadili da uljepšaju dvorište oko svoje škole. Pažnju im je odvuкао od igre par koji ih je posmatrao kako šutiraju loptu. Muškarac i žena. On je bio ćelavi čovjek, što ih zbunjivalo u pokušaju da mu odrede godine jer ćelavi ljudi često izgledaju starije čupavim deranima, nego što zaista jesu. Uvijek sjaj sa

glave zbog manjka kose uplaši mladu čupavu glavu i želja da se i njoj ako se to desi desi što kasnije, čini da se ćelavi ljudi doživljavaju starijim nego što jesu. Ćelav, ali jak i zgodan muškarac ih je posmatrao i čak i počeo da komentariše njihove poteze na terenu. Za ruku ga je držala zgodna žena izrazito crne kose prelijepog lica. Izgledala im je nestvarno, a sama posjeta nekog tom malom školskom igralištu van radnog vremena bila je neuobičajena. Kako se radi o malom mjestu gdje svak svakoga zna, posebno oni klinci sa ulice, shvatili su da se radi o potpunim strancima. Malo po malo krenuo je i razgovor u kome su njih četvorica svi htjeli da uzmu učešća sa tim strancem. On im je pričao kako je trenirao fudbal, igrao na raznim mjestima. On je pričao, oni ga zapitkivali i krijući posmatrali ženu do njega koja je njima izgledala zanosno. Stranac je uporno pričao o fudbalu. Pričao im je da kada se vrati iz šetnje sa svojom djevojkom da će naići tuda da odigra sa njima utakmicu. Kroz priču je non-stop provlačio da oni odigraju obavezno to što su započeli završe i da ga čekaju tu dok se on vrati. Obzirom da su ipak dovoljno stari, shvatili su da on pokušava da im odvuče pažnju sa sebe i nje, da dobije sigurnost da ih oni iz znatiželje neće pratiti. Skoro da im je bila providna njegova namjera.

Na par stotina metara uz rijeku bilo je mjesto sa dubokim virom i malim ostrvcetom koji su mještani zvali Adom, koje je bilo u stvari parče vrbove šume i par koraka pješčane plaže.

Shvatili su dok im on priča priču kojom bi htio da ih veže za mali poligon, on želi da ode sa njom na Adu, kojoj je nevjerovatnu ljepotu davala zelena boja izuzetno dubokog vira na toj inače maloj rijeci. Odlučili su da prihvate njegovu igru. Dječaćki naivno su ga zapitkivali o fudbalskim iskustvima. Vidjeli su sada da u toj situaciji ima prednosti kada izgledate kao dječak, a u stvari ste muškarac. Mogli su izgledom da ga prevare. Prihvatili su njegovu ponudu da ga čekaju da odigra sa njima i pokaže im svoje majstorije. Zadovoljan što je uspio da ih nasamari i otrese se lako neželjenog društva, sa smiješkom na licu zagrlio je ženu do sebe. Pozdravio se sa njima i krenuli su u šetnju.

Njih su četvorica ćutke, gledali za njima, a onda jedan u drugog sa osmijesima koji su govorili o njihovim namjerama. Pustili su da se par udalji ka lokaciji koja im je očito bila u namjeri da je posjete. A onda su se njih četvorica kao po komandi dala u trk. Imali su par kilometara da pretrče putem koji je vodio okolo da bi došli sa druge strane rijeke naspram te male Ade. Morali su i da pregaze rečicu, što nije bilo teško obzirom da je plitka u to doba godine. Stigli su i lagano, skoro da puze prišli obali i vrbama koje su bile izvanredan zaklon od pogleda, činile su da ih je nemoguće ugledati sa Ade. Desetak metara širine dubokog vira davale su sigurnost da ukoliko bi bili primijećeni imaju vremena za bijeg. Tako procijenjujući situaciju zauzeli su svoje osmatračke položaje iza starih

vrba. Najmlađi od njih se razlikovao od njih nedostatkom brkova i on nije imao dilemu da li je dijete ili muškarac, još uvijek ga je zanimala lopta više od žene. To se za njegove drugove ne bi moglo reći. Na Adi koju su mogli kompletno da vide nije bilo nikog. Ona je tu pred njihovim očima izgledala kao prazna pozornica na koju treba da stignu glumci, a oni negdje iz prvih redova čekaju nestpljivo početak predstave. Doduše, nema zavjese, a oni umjesto da sjede leže potrbuške i čupkaju travu ispred lica. Stopili su se sa zemljom u svom iščekivanju.

Par je stigao na Adu. Ono što su priželjkivali da se desi počelo je da se odigrava pred njihovim očima. Prvi put u životu posmatraju ljubavnu igru muškarca i žene uživo. Pokušavaju da upiju svaki detalj. Kao iskustvo za neka dešavanja koja ih čekaju u vremenu. Porede sa onim što su gledali na filmovima. Čelavi muškarac ljubi i skida zgodnu ženu. Oslobađa je garderobe. Grudi ni velike ni male, uski struk. Duge noge raskošno se nude njihovim pogledima. U tom danu ne zna se ko više uživa njen ljubavnik, ona ili posmatračači za koje oni nemaju pojma da su tu. U strahu da neko ne naiđe, oni dok se ljube, gledaju ka suprotnoj obali, to čine da izgleda kao da imaju neku konverzaciju sa posmatračima. Vode dugo ljubav. Nakon toga ljube se.

Ona ustaje i prilazi obali. Čučnula je tačno naspram posmatrača, zahvatila vodu rukama i ispira svoje međunožje. Mogu da joj

posmatraju jake butine sa unutrašnje strane, crveno međunožje, kao raspuklu smokvu. Pljuvačka im ide na usta, koja su im ostala otvorena od ušićenja izazvanog pogledom na toliku ljepotu. Žele da scena traje što duže. Dijeli ih samo par metara vira od žene, gole, otvorene, zadovoljne. Bubnja im u ušima. Odjednom tu sa njihove strane izdajnički glas... pjesma... tiha... refren:

„Selma, Selma... putuj Selma...”

Žena na obali užasnuta, rukama krije svoje čari u skoku se zaklanja iza čovjeka. On ustaje go zaboravljajući na to. Gleda, traži pogledom ko to pjeva, šta to čuje. Posmatrači vide da to njihov najmlađi drug iz nekog razloga koji nikad nije umio ni kasnije da im objasni pjeva ljubavni refren.

Otkriveni ustaju. Zahvalni su ženi na njenom uživanju. Vole je i imaju osjećaj da je svaki ponaosob vodio ljubav sa njom. Muškarac nervozan, svjestan da dok bi preplivao duboki vir ti bi se klinci razbježali. Prilazi obali i vrijeđa ih pogrđnim imenima. Pokazuje im svoju alatku i pita ih hoće li to da gledaju. Oni mu zadovoljno kažu da su to što su htjeli vidjeli i odlaze lagano.

Ima li su utisak da su im brkovi gušći. Dogovorili su za sjutra prvo brijanje.

Praznina

Mrzim ćutanje i želim da govorim kada svi dugo i uporno ćute, bilo da su poznati ili nepoznati ljudi. Moram da progovorim makar u prvi mah ispao smiješan dok razgovor ne učini smiješnim ćutanje i barijeru koje ono pravi.

Mrzim čist papir i želim da ga ispunim riječima. Moram da zapišem riječ namijenjenu drugom čovjeku pa makar ispao i smiješan dok neko ne pročita i učinimo bjelinu praznog papira smiješnom i dosadnom. Čovjek uvijek ima nešto novo da čuje od drugog čovjeka, ako nekog uopšte ima u blizini da nešto kaže. A, ako nema?

I ćutanje i čist papir su praznina. Praznina je dosadna i ružna, stvorena iz: prezira, nepovjerenja, egoizma, straha... Praznina je uslov da u tvoj svijet ne može da zaviri niko, ali ona može da tvoj čitav život vremenom pretvori u prazninu koja će odagnati tebi bliske ljude. Bez drugih ljudi ostaješ sam u svojoj praznini. Mogu njen obod i zidovi da budu satkani od zlata kojim sijaju tvoje misli, dragog kamenja kojim se mjeri tvoje znanje, ali zalud, pokriva ih samoća pa niko ne može da ih vidi kroz tvoja okna, a u tebi gasne volja da ih otvoriš ili izađeš vani.

Na putovanjima kroz zemlje u kojim nisam znao jezik ja bih pričao ljudima na mom jeziku, a oni mi odgovarali na moja stalna

zapitkivanja na svom i bilo mi je mnogo ljepše, nego dok je prostor ispunjavala tišina ćutanja. Naš neprestani smijeh izazvan odgovorima i pitanjima koje pojma nemamo šta znače branio nas je da nas usisa praznina nezainteresovanosti i ravnodušnosti. Pa, taj bi voz koji nosi nas i naše ćutanje bio potpuno isti da nosi bilo koga i po čemu bi se razlikovao od drugih vozova, osim po redu vožnje. Ovako nosi ljude kroz prostor koji imaju svojih million zašto i million zato rečenih riječima na stranom jeziku shvaćenih očima koje razumiju sve jezike, kao navika čovjeka da razumije čovjeka još iz vremena kada čovjek nije znao da govori.

Tada shvatite da nema stranaca ako nose želju u srcu i potrebu da razgovaraju sa čovjekom. Očima vidite ili osjetite bićem da li su ljudi otvoreni, srdačni, ili ih iz rupe njihove praznine, iz dubine njihove mržnje, očaja, predrasuda... stisnuta usta ne dozvoljavaju da izađe riječ koja bi pokidala led navučen na njihova srca. Taj ambis u njima dublji je pred nepoznatim ljudima, drugačijim običajima, boji kože, vjeri i gubi se suština da je čovjek – čovjek, a da si dolje u sopstvenoj praznini na putu da prestaneš da budeš to.

Nosim san

U danima djetinjstva kao odličnog đaka, talentovanog za recital, uvijek su ga angažovali na školskim priredbama i manifestacijama koje su organizovali i na terenu gdje su znali često da posjete vojnike graničare na usamljenim karaulama. Valjda je to neko smislio pametan da prisustvom djece podigne moral i razbije sjetu i monotoniju vojničkih dana tim momcima udaljenim od svojih porodica sa zadatkom da bdiju na braniku svoje domovine. Na tim gostovanjima njemu i njegovim drugarima poseban trag ostavljalo je izglancano oružje i obučeni, dobro uhranjeni psi, moćnog izgleda i vjerni psi, njemački ovčari. Polako su mu postajali opsesija. Volio je da ih posmatra, primiče im se i da ih ponekad povede u šetnju, ali uvijek u pratnji vodiča vojnika. Polako je počela da se javlja želja da ima jednog takvog svog, sa toplom i mekom njuškom i očiju koje te neprestano prate i iz pokreta i reakcije žele da shvate šta želiš, ali uslovi u kojima su živjeli kao stalni podstanari to nijesu dozvoljavali, a u to vrijeme nije bilo lako nabaviti rasnog psa sa pedigreeom.

Njegovi vršnjaci su taj nedostatak premoštavali običnim malim ili velikim ljubimcima koji su ih pratili u igri mašući repom. Često, kao kod ljudi, mogao si da im prepoznaš

karakterne crte: ljuti, nervozni, agresivni ili oni umiljati skoro pa potpuno da kažeš blentavi u neprekidnom neumornom trku za djecom.

Studirao je, oženio se, ali dijete u njemu koje još nije stiglo da ga napusti htjelo je svoga psa, jer sada više nije podstanar i to ne može biti razlog da ga ne nabavi. Decembar... Mjesec dana nakon što je dobio sina, pozvao ga je ujak da mu kaže kako mu je obezbijedio vučjaka, kako su u žargonu zvali njemačke ovčare, iz vrhunskog vojničkog legla–šampionskog porijekla. Pomislio je kako se neke stvari dešavaju kada treba da se dese, a ne kada čovjek to želi. Otputovao je. Kasnije nije mogao da ispriča koga je tog dana vidio, osim ujaka. Gledao je oduševljen pred sobom malu grudvu života na četiri noge, neprirodno širokih šapa za tako malo stvorenje, velikih ušiju koje su mu padale na oči, crne sjajne dlake i nesigurnog hoda. Tek uzet od majke, non–stop je ispuštao neke zvuke nalik na plač ili pokušaj da se oglasi, da da do znanja da je tu.

Saobraćaja sa primorja tih dana van sezone skoro nije ni bilo ka unutrašnjosti, posebno ne u ovim časovima pred noć koja je užurbano silazila sa crnogorskih planina ka moru ili obratno, ko bi to znao. Ujak je htio da pokaže kako ima važnu funkciju u kasarni u kojoj radi pa je odredio jednog zastavnika sa kamiončetom njihovog godišta da prebaci sada već dvojicu drugara – gazdu i psa do raskrsnice u Petrovcu u podnožju Paštrovačke gore, gdje se nadao da će mu sestrića i njegovu zvijer za sada smještenu u

maloj gajbici za južno voće, najbrže, jer tuda moraju da prođu gotovo svi namjernici na crnogorsko primorje, živog odvesti kući na sjever.

Kada nema puteva ili kada nema prevoza, vrijeme izgleda drugačiji, a i prostor mnogo veći. Zastavnik ga je ostavio kod ruševine, ili bolje ostataka kioska milicije, kontrolnog punkta na toj raskrsnici. Vjetar se tokom noći pojačavao i bio je sve jači i jači. Njemu koji je iskustvo sa primorskom klimom imao samo iz ljetnjeg perioda, ništa nije bilo jasno. Nije mogao da pretpostavi da ovako hladno može da bude. Razmišljao je da tome može da bude razlog snijeg po okolnim planinama. Raskrsnica je izgledala sablasno kako se mraz pojačavao i promicalo vrijeme. Mali zverko je počeo da cvili, sada već tužno jer vrijeme je odmicalo, a on je sigurno bio i gladan. Mala drvena gajba za južno voće nije imala u sebi toplotu juga pa da ga ugrije. Autobusa nije bilo, kamiona, ničega, samo je par automobila u žurbi prošlo pripremajući se za uspon uz Petrovačke strane. Već je nekoliko sati prošlo i njemu su prsti počeli da se koče zgrčeni oko gajbe koju iz inata nije htio da spusti na zemlju, i iz neprekidnog očekivanja da će naići nešto da ga odnese sa te vjetrometine kući ili bar da započne putovanje do Podgorice, gdje bi se ugrijali i pojeli nešto.

Drugi put sa te raskrsnice na koju su dovedeni vodio je do Bara i Sutomora, to nije razmatrao kao opciju, posebno ne prebacivanje

vozom gdje bi morao da se objašnjava sa kondukterima i milicijom o dozvolama za putovanje kućnog ljubimca, koji eto još nije stigao da to i postane. Posebno ga je ta opcija nervirala jer je znao da je prvi voz sa kojim su mogli da putuju kretao u jedan sat iza ponoći iz Bara. Deset sati noći je odavno prošlo. Vjetar je sve jači i jači. Autobus je prošao ka Podgorici, nije čak ni stao. Počela je panika da ga hvata od mraza koji kao da je zaledio i malog zverka. Pogurao ga je malo prstima da vidi da li je živ. Topla njuška je odgovorila dodirom, ali i cviljenjem, skoro pravim plačom. Krv mu se ledila u žilama, morao je da ga spusti na asfalt. Počeo je da uviđa kako se okolnosti odvijaju potpuno nepovoljno po njega i to božje stvorenje koje je uzeo i koje je sada blizu da skonča nemoćno i nezaštićeno, odvojeno od svoje majke. Skinuo je jaknu i ispod nje džemper, umotao je njime gajbicu u želji da bar od hladnoće zaštiti svog malog ljubimca. Jakna preko majice nije mogla više da ga ugrije, postajalo je nepodnošljivo u toj noći na toj raskrsnici. Morao je da odluči, u jednom trenutku je samo tako razmišljao, da ipak ide na voz, a njega da ostavi tu. Izgledalo mu je kao jedino rešenje, teško, ali jedino. Bio je siguran da ga neće primiti u voz sa gajbom u kojoj je mali psić. Uzeo je gajbu umotanu u džemper i krenuo da je ostavi na neko koliko toliko sklonito mjesto, mada mu je bilo jasno da štene nema šanse. Stavio ga je u ostatke kioska i sišao na put koji vodi ka Baru. Non-stop

je čuo cviljenje malog ljubimca. Okrenuo se i pogledao u pravcu gdje ga je ostavio bilo je više od dvesta metara, uz huk vjetra nije mogao da čuje, ali on je ipak jasno čuo kako cvili to malo stvorenje.

– Aaaaaaaaaaaaa.....! vrisnuo je u noć, jako kao da ga je pamet ostavila. Ridao je i suze su išle od očaja zbog nemoći koju je osjećao. Prvi put od kada je momak plakao je i ujedao je sebe za ruku jer on nije bio od soja mekušaca. Možda je plakao što je dozvolio da se nađe u situaciji da ništa ne zavisi od njega i da zbog toga strada njegov mali prijatelj koji nije stigao da to postane potpuno. Stao je neki taksisti, primio ga je. Suze nije mogao da vidi, sakrio ih je. Za Sutomora, rekao je i ućutao. Auto je odmicao, njegov dječjački san je ostajao za njima u podnožju Paštrovića završen grubom realnošću koju je on vidio u drhtanju male umilne životinje i hladnom dahu smrti koja će noćas ugasiti iskru života u tom nevinom biću. Taksista je poslije par pređenih kilometara, sa snebivanjem kulturnog i vaspitanog čovjeka pitao :

– Oprostite, jeste li to sahranila nekog milog danas?

Odgovorio mu je bez želje da ulaze u dublji razgovor da nije.

– Pa šta Vam se to onda strašno dogodilo? insistirao je taksista kao da je osjećao ili je zaista bila vidljiva njegova patnja.

Ispričao mu je ukratko sve. Svjetla Sutomora su se već nazirala ...

– Nećemo ga ostaviti gore, da jebe oca očinoga! Crnogorska psovka je napravila par krugova po vozilu dok mu je došla do uma. Pogledao je u taksistu koji je stao, okrenuo vozilo i zaputio se nazad. Nije mogao da vjeruje, ponovo zaplaka i nije se stidio od ovog čovjeka koji je shvatio šta je on prolazio te noći. –Nemoj da brineš, ako ga ne prime u voz, nek ostane kod mene dok se ne organizuješ.

Ponoć je odavno prošla, pritrčao je i plašeći se da li je gajba uopšte tu. Zgrabi je, podiže džemper, ljubio je zgužvano klupko, stisnuo mu je jako klempavo uvo. Vratio se nazad, taksista se smijao kao malo dijete. Neprirorodna neka radost i toplota kao da su ušli u kola. Stigli su na stanicu, taksista nije želio pare, kaže da radost ne može da se plati parama. Smijao se i mahao sa perona dok voz nije ušao u tunel.

Smjestio ga je tako što je gajbicu prislonio do grijanja koje se nalazi ispod sjedišta u kupeu. Želio je da noćas njegovom malom prijatelju više ne bude hladno, a on tu na toplom non-stop se oglašavao. Negdje oko Podgorice došao je kondukter. Dok je provjeravao kartu, čuo je malo stvorenje i na njegovo znatiželjno, ali službeno: – Šta se ovo čuje? Skočio je grubo, unio mu se u lice i otresito mu rekao: – Ostavi me danas na miru, imaćeš problem!

Kondukter je osjetio realnost prijetnje, nije se više pomaljao do krajnje stanice za ova dva putnika.

Ostavi me danas na miru, nije bilo namijenjeno kondukeru, nego životu, konduker je to valjda prepoznao, osjetio je strahom upravo za sopstveni život.

Napokon u zoru, njegov san je ušao u očevu kuću, on ga je unio u gajbi. Dočekala ga je sestra koja je doputovala iz drugog pravca nepun sat prije njega. Pitala je šta to nosi, a on je rekao: – Zar ne vidiš? Nosim san!

Naučio je te noći da za svoje snove koliki god da su moraš da se boriš...

Molitva

Kada dodirneš stvari koje nijesu tu, kada osjetiš ljude koji nijesu tu, kada osjetiš ljubav koju šalješ, ali i koju primaš, a od toga ti se suza otkine iz oka, a radost zasija u duši; kada ti se javi želja da to osjete i tvoji prijatelji, sreću da im uvećaš; kada postaneš lak kao pero i čist kao prva pahulja, kada postaneš kao zrak i plavetnilo nebesko se u tebe nastani ili te upije, otvoriš oči, a to traje i vidiš u očima ljudi do tebe, prepoznaš u njihovim ozarenim nasmijanim licima, znaš da je molitva bila iz srca svih koji su tu okupljeni pod svodom starog manastira.

Zatvoriš oči i svi su ponovo tu sa tobom, svi koje voliš – svi su zaista tu, bez razlike da li su sa ove ili one strane smrti. Tu, dok su ti oči zatvorene, svi su bez boli, briga, radosni i to mogu da budu zahvaljujući tebi i ti shvatiš koliko si u stvari bitan i za vremena prošla, i vremena buduća, jer si ti tačka u kojoj se sretaju budućnost i prošlost sa svojim protagonistima.

Vaseljena gleda kroz tebe, a freske starih slikara su dekor koji čini da shvatiš da si ti zrno vremena, isječak bez koga je nemoguć mozaik života. Shvatiš da tijelo pripada vremenu

sadašnjem, a ono unutar tebe, duša, svevremena je.

I, ako te je plašilo ono što je u vremenu sadašnjem, ne treba, jer ono ostaje zajedno sa tim vremenom, a alternativa nam je data, samo treba da to razumijemo; i strah treba da ustukne pred radošću jer u sadašnjem nalazimo saputnike za svevremeno – ljude koje volimo i koji nas vole bezuslovno.

Uzimam u ruke svijeće, palim ih da njihovim sjajem obasjaju moje saputnike kroz svevremeno.

Božić, 2011. ljeta Gospodnjeg – Mom prijatelju i duhovniku- Arhimandritu Longhinu

Alhemija

Koliko je uvijek, dok ste mladi, starih ljudi oko vas koji znaju šta je najbolje za vas, a kada ostarite vidite odjednom ste vi ti koji još nijeste ni svjesni šta vam se odigralo sa životom, a hoćete nekom da ukažete šta je najbolje za njega.

Mislite da ste poput alhemičara pronašli tajnu formulu, da možete od bilo čega napraviti zlato. Niste ni svjesni da se samo vaše vrijeme izmigoljilo, ostalo negdje za vama kao sjećanje, da vaš recept u stvari ne može koristiti, jer sad šansu imaju drugi alhemičari. Kopirati recepte u Alhemiji je iluzorno. U njoj mnogo toga što se vidi, ne vidi se i onog što se ne vidi, jasno je kao dan.

Šta je u stvari glavni elemenat u svemu tome? Vrijeme definitivno, jedini ograničavajući faktor, nikad ga dovoljno i ništa o njemu nema egzaktno da bi ga čovjek zahvatio, osim kalendra i vremenske prognoze. Problem je što je kod kalendra izvjesno samo ono što se desilo, a vremenska prognoza će nam reći da li ćemo kisnuti, smrzavati, grijati se na suncu, ali ko će imati vremena za to i koliko, nigdje nećeš naći taj podatak. Zato pusti, neka bez tvojih savjeta, mladi alhemičari prave svoje recepte, tragaju za sastojcima koje ti znaš da su bitni: ljubav i radost. Da li će ih naći zavisi od njih samih, ali i od mjesta gdje se ti sastojci skrivaju. Zato nemoj

da im zamagliš vidike, jer samo oči mladosti neiskvarene, čiste i čedne mogu da čitaju mape koje crtaju duše drugih. Kakvih sve orjentira ima za nekog ko luta u svojoj potrazi, nekom su to oči, mogu biti osmjeh, suze, dodir, razgovor, šaputanje, znanje, a nekom – imati više od drugog: moći, novca, vlasti. Koji su orjentiri pravi čarobnjak, zna na kraju ili nikada ne sazna, jer često mu se čini da njegovi orjentiri nijesu bili pravi kada pogleda u pravcu drugih.

Znao sam dosta njih koji su mijenjali u hodu orjentire, nekada bez svojih ideja, uzimali su tuđe. Ti su tek imali probleme – čitav život po tuđim orjentirima. Na kraju su ostajali jadni na pola puta ili u potpuno drugom svijetu od onog koji su htjeli da imaju. Ponekad bi se pojavili profesionalni čarobnjaci, koji su postavljali orjentire kojih su se svi morali pridržavati, ja sam ih nazvao mađioničarima iluzionistima. Nametnuli su većini svoje recepte, ali caka je u tome da su svi koji su koristili njihove orjentire pravili blago za njih, velike magove, nesvjesni toga dok im vrijeme ne iscure, pa zbog toga otriježnjeni, okrenuti i zagledani u kalendar ne shvate da je sada već kasno, a prognoza vremena više ih se uopšte ne tiče.

Mlade kolege čarobnjaci, čuvajte se velikih magova, sve ostalo je u vašim rukama!

Slobodan Zoran Obradović
KORAK PO KORAK
SAN PO SAN

Lektor: Sonja Milovanović

Tehnički dizajn: PC-LAB, V.Obradović i
B.Obradović

Dizajn korica: Vaso Obradović,

Ilustracije: preuzete sa interneta

Štampa:

Tiraž: 500 komada

Plasman i distribucija:

e-mail: pclab@t-com.me; slob@t-com.me

tel: 050/431-801